

Vec C-215/20

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

19. máj 2020

Vnútroštátny súd:

Verwaltungsgericht Wiesbaden

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

13. máj 2020

Žalobca:

JV

Žalovaná:

Spolková republika Nemecko

Predmet konania vo veci samej

Prípustnosť prenosu údajov cestujúcich v leteckej doprave

Predmet a právny základ návrhu

Výklad práva Únie, článok 267 ZFEÚ

Prejudiciálne otázky

1. Je smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/681 z 27. apríla 2016 o [využívaní údajov zo záznamov o cestujúcich (PNR) na účely] prevencie, odhaľovania, vyšetrovania a stíhania teroristických trestných činov a závažnej trestnej činnosti (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 132, ďalej len „smernica PNR“), na základe ktorej sú leteckí dopravcovia povinní prenášať veľké množstvo údajov zo záznamov, ktoré sa bez výnimky týkajú všetkých cestujúcich v leteckej doprave, útvarom PIU [útvary informácií o cestujúcich] zriadeným členskými štátmi, kde sa tieto údaje zo záznamov bez konkrétneho dôvodu použijú na účely automatizovaného porovnania s databázami a vzormi a následne sa uchovávajú po dobu piatich rokov, s ohľadom na cieľ smernice PNR a požiadavku určitosti a primeranosti, v súlade s ustanoveniami Charty základných práv, a najmä článkami 7 a 8, ako aj článkom 52 Charty?
2. Predovšetkým:
 - a) Je článok 3 bod 9 smernice PNR v spojení s prílohou II k smernici PNR v rozsahu, v akom stanovuje, že pod pojmom „závažná trestná činnosť“ v zmysle smernice PNR sa rozumejú všetky trestné činy uvedené v prílohe II k smernici PNR, za ktoré možno podľa vnútroštátneho práva členského štátu uložiť trest odňatia slobody alebo ochranné opatrenie obmedzujúce slobodu s hornou hranicou trestnej sadzby v dĺžke najmenej troch rokov, z hľadiska požiadavky dostatočnej určitosti a požiadavky primeranosti, v súlade s článkami 7 a 8 Charty?
 - b) Sú prenášané údaje zo záznamov o cestujúcich v leteckej doprave (ďalej len „údaje PNR“) v rozsahu, v akom sa žiada o prenos údajov o mene (článok 8 ods. 1 prvá veta v spojení s prílohou I bodom 4 smernice PNR), o častých cestujúcich (článok 8 ods. 1 prvá veta v spojení s prílohou I bodom 8 smernice PNR) a údajov uvedených v rubrike s voľnými textom vyhradeným pre všeobecné poznámky (článok 8 ods. 1 prvá veta v spojení s prílohou I bodom 12 smernice PNR), natoľko určité, aby nimi bolo možné odôvodniť zásah do článkov 7 a 8 Charty?

- c) Je v súlade s článkami 7 a 8 Charty a cieľmi smernice PNR, aby sa nad rámec údajov o cestujúcich v leteckej doprave zaznamenávali aj údaje o tretích osobách, akými sú cestovná agentúra/zástupca cestovnej agentúry (príloha I bod 9 smernice PNR), osoby sprevádzajúce maloletých (príloha I bod 12 smernice PNR) a ďalší cestujúci (príloha I bod 17 smernice PNR)?
 - d) Je smernica PNR v rozsahu, v akom sa na jej základe prenášajú, spracúvajú a uchovávajú údaje PNR maloletých cestujúcich v leteckej doprave v súlade s článkami 7, 8 a 24 Charty?
 - e) Je článok 8 ods. 2 smernice PNR v spojení s prílohou I bodom 18 smernice PNR, podľa ktorého leteckí dopravcovia prenesú útvarom PIU členských štátov aj údaje API [vopred poskytované informácie o cestujúcich], ktoré sa zhodujú s údajmi PNR, s ohľadom na zásadu minimalizácie údajov v súlade s článkami 8 a 52 Charty?
 - f) Je článok 6 ods. 4 smernice PNR, ako právny základ pre určenie kritérií, s ktorými sa porovnávajú údaje zo záznamov (tzv. vzory), dostatočným zákonným legitímnym základom v zmysle článku 8 ods. 2 a článku 52 Charty, ako aj článku 16 ods. 2 ZFEÚ?
 - g) Obmedzuje článok 12 smernice PNR zásah do článkov 7 a 8 Charty na absolútne nevyhnutnú mieru, ak sa prenášané údaje majú v útvaroch PIU členských štátov uchovávať počas doby piatich rokov?
 - h) Obmedzuje depersonalizácia podľa článku 12 ods. 2 smernice PNR rozsah osobných údajov na nevyhnutnú mieru podľa článkov 8 a 52 Charty, ak v tomto prípade nejde o nič iné, ako o obyčajnú pseudonymizáciu, ktorú možno kedykoľvek navrátiť do pôvodného stavu?
 - i) Majú sa články 7, 8 a 47 Charty vykladať v tom zmysle, že vyžadujú, aby sa cestujúci v leteckej doprave, v prípade ktorých sa rozhodne o zrušení depersonalizácie ich údajov v rámci spracovania údajov o cestujúcich v leteckej doprave (článok 12 ods. 3 smernice PNR) oboznámili s touto skutočnosťou a poskytla sa im tak možnosť požiadať o súdne preskúmanie?
3. Je článok 11 smernice PNR v rozsahu, v akom umožňuje prenos údajov PNR do tretích krajín, ktoré nedisponujú primeranou úrovňou ochrany údajov, v súlade s článkami 7 a 8 Charty?
4. Poskytuje článok 6 ods. 4 štvrtá veta smernice PNR dostatočnú ochranu pred spracovaním osobitných kategórií osobných údajov v zmysle článku 9 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 1, ďalej len „všeobecné nariadenie o ochrane údajov“) a článkom 10 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov

príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV [Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 89; ďalej len „smernica (EÚ) 2016/680“], ak v rámci rubriky s voľným textom „všeobecné poznámky“ (príloha I bod 12 smernice PNR) možno prenášať napríklad informácie o výbere jedla, z ktorých možno odvodiť takéto osobitné kategórie osobných údajov?

5. Je v súlade s článkom 13 všeobecného nariadenia o ochrane údajov, ak letecký dopravca upozorní cestujúcich v leteckej doprave prostredníctvom svojej webovej stránky len na vnútroštátny zákon, ktorým sa preberajú ustanovenia smernice [v tejto veci: Gesetz über die Verarbeitung von Fluggastdaten zur Umsetzung der Richtlinie (EU) 2016/681 (Fluggastdatengesetz – FlugDaG) (zákon o spracovaní údajov cestujúcich v leteckej doprave, ktorým sa preberajú ustanovenia smernice 2016/681) (zákon o údajoch cestujúcich v leteckej doprave – FlugDaG) zo 6. júna 2017, BGBl. I s. 1484]?

Relevantné ustanovenia práva Únie

Charta základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), články 7, 8, 24, 47 a 52

Článok 16 ZFEÚ

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/681 z 27. apríla 2016 o využívaní údajov zo záznamov o cestujúcich (PNR) na účely prevencie, odhaľovania, vyšetrovania a stíhania teroristických trestných činov a závažnej trestnej činnosti (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 132)

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 89)

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 1, ďalej len „všeobecné nariadenie“)

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 283, 1995, s. 31; Mim. vyd. 13/015, s. 355)

Relevantné ustanovenia vnútroštátneho práva

Gesetz über die Verarbeitung von Fluggastdaten zur Umsetzung der Richtlinie [zákon o spracovaní údajov o cestujúcich v leteckej doprave, ktorým sa preberajú ustanovenia smernice (EÚ) 2016/681] (ďalej len „FlugDaG“)

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 FlugDaG, ktorým bola do nemeckého práva prebratá smernica 2016/681 nadobudol účinnosť 10. júna 2017. Táto smernica upravuje jednak prenos údajov o záznamoch cestujúcich (údaje PNR) pri letoch z členských štátov Európskej únie do tretích krajín a z tretích krajín do členských štátov, a jednak spracúvanie takýchto údajov.
- 2 Cieľom smernice 2016/681 je v súlade s jej článkom 1 ods. 2 prevencia, odhaľovanie, vyšetrovanie a stíhanie teroristických trestných činov a závažnej trestnej činnosti. Článok 4 smernice ukladá členským štátom povinnosť zriadiť útvary informácií o cestujúcich (ďalej len „útvary PIU“), ktoré sú zodpovedné za získavanie údajov PNR od leteckých dopravcov, ich uchovávanie, spracúvanie a prenos týchto údajov príslušným orgánom, ako aj za výmenu údajov PNR a výsledkov spracúvania týchto údajov s príslušnými orgánmi. Podľa článku 8 v spojení s prílohou I smernice 2016/681 uložia členské štáty leteckým dopravcom povinnosť, aby útvarami PIU v členskom štáte, na ktorého území dotknuté lety pristávajú alebo z ktorého odlietajú, preniesli údaje PNR v stanovenom rozsahu. Podľa článku 9 smernice 2016/681 môžu členské štáty navzájom vyžadovať a prenášať údaje PNR. Za podmienok upravených v článku 11 smernice je povolené prenášať údaje v určitom rozsahu aj do tretích krajín. Podľa článku 12 ods. 2 smernice 2016/681 sa uložené údaje, ktoré sa majú uchovávať po dobu piatich rokov, po uplynutí šiestich mesiacov „depersonalizujú“, to znamená že sa zabezpečí nečitateľnosť údajov, prostredníctvom ktorých by bolo možné cestujúceho v leteckej doprave bezprostredne identifikovať. Zrušenie depersonalizácie týchto údajov sa však môže vykonať za podmienok stanovených článkom 12 ods. 3 smernice 2016/681. Článok 6 smernice upravuje spracúvanie údajov, ktoré sa má vykonať najmä na základe automatizovaného porovnania týchto údajov s databázami údajov a na základe vopred stanovených kritérií (vo FlugDaG označované ako „vzor“).
- 3 Žalobca letel s leteckým dopravcom Lufthansa 28. apríla 2019 z Frankfurtu nad Mohanom (Nemecko) do Bogoty (Kolumbia) a 7. mája 2019 z Rio de Janeiro (Brazília) naspäť do Frankfurtu nad Mohanom. V súvislosti s týmito letmi žiada o výmaz jeho údajov z databázy žalovanej.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu

- 4 Pre rozhodnutie v spore vo veci samej je podstatné, či ustanovenia smernice 2016/681 v celom rozsahu alebo čiastočne odporujú ustanoveniam Charty.

V takomto prípade by sa FlugDaG neuplatnil, sporné spracovanie údajov by teda bolo neprípustné a žalobca by mal právo domáhať sa ich výmazu.

O prvej otázke: je smernica 2016/681 v celom rozsahu v súlade s ustanoveniami Charty?

- 5 Rôzne formy spracovania údajov PNR upravené smernicou 2016/681 a ustanoveniami FlugDaG zasahujú do pôsobnosti ochrany základného práva na ochranu súkromného života, ktoré zaručuje článok 7 Charty. Toto právo sa totiž vzťahuje na všetky informácie týkajúce sa identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osoby (pozri rozsudok z 9. novembra 2010, Volker a Markus Schecke a Eifert, C-92/09 a C-93/09, EU:C:2010:662, bod 52), ako aj na informácie o spracovaní údajov PNR dotknutých osôb uvedené v prílohe I smernice 2016/681. Okrem toho patrí spracovanie údajov PNR podľa smernice 2016/681 aj do pôsobnosti článku 8 Charty, pretože ide o spracovanie osobných údajov v zmysle tohto článku, a teda nevyhnutne musí spĺňať požiadavky ochrany údajov, ktoré stanovuje uvedený článok (pozri stanovisko 1/15 z 26. júla 2017, EU:C:2017:592, bod 123).
- 6 V zmysle judikatúry Súdneho dvora poskytnutie osobných údajov takej tretej osobe, akou je orgán verejnej moci, predstavuje zásah do základného práva zakotveného v článku 7 Charty bez ohľadu na účel neskoršieho využitia poskytnutých informácií. To isté platí v prípade uchovávaní osobných údajov, ako aj prístupu k uvedeným údajom na účely ich využitia orgánmi verejnej moci. Z hľadiska konštatovania takeéhoto zásahu je irelevantné, či prenášané informácie majú alebo nemajú citlivú povahu alebo či pre dotknuté osoby z dôvodu tohto zásahu vyplynuli alebo nevyplynuli prípadné nepriaznivé následky (pozri stanovisko 1/15 z 26. júla 2017, EU:C:2017:592, bod 124). Analogicky to platí aj pre článok 8 Charty v rozsahu, v akom ide o spracovanie osobných údajov (pozri stanovisko 1/15 z 26. júla 2017, EU:C:2017:592, bod 126).
- 7 Práva zakotvené v článkoch 7 a 8 Charty však nie sú absolútnymi výsadami, ale musia sa vnímať vo vzťahu k ich úlohe v spoločnosti (pozri stanovisko 1/15 z 26. júla 2017, EU:C:2017:592, bod 136). Obmedzenie týchto práv, ktoré môže prispieť k dosiahnutiu cieľov všeobecného záujmu, ku ktorým patrí aj boj proti teroristickým trestným činom a závažnej trestnej činnosti (pozri stanovisko 1/15 z 26. júla 2017, EU:C:2017:592, bod 149), je nepochybne prípustné. Obmedzenie základných slobôd musí však byť nevyhnutné pre dosiahnutie týchto cieľov a nesmie byť neprimerané v prísnom zmysle slova. Okrem toho v súlade s článkom 52 ods. 1 prvou vetou Charty akékoľvek obmedzenie výkonu práv a slobôd priznaných v tejto Charte musí byť ustanovené zákonom a musí rešpektovať podstatu týchto práv a slobôd. V súlade so zásadou proporcionality možno tieto práva a slobody obmedziť len vtedy, ak je to nevyhnutné a skutočne to zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, alebo ak je to potrebné na ochranu práv a slobôd iných (pozri stanovisko 1/15 z 26. júla 2017, EU:C:2017:592, bod 138).

- 8 Zásada proporcionality podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyžaduje, aby akty inštitúcií Únie boli vhodné na dosiahnutie legitímnych cieľov sledovaných predmetnou právnou úpravou a neprekračovali hranice toho, čo je primerané a potrebné na uskutočnenie týchto cieľov (rozsudok z 8. apríla 2014, Digital Rights Ireland a. i., C-293/12 a C-594/12, EU:C:2014:238, bod 46). Pokiaľ ide o právo na rešpektovanie súkromného života, ochrana tohto základného práva podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora v každom prípade vyžaduje, aby výnimky a obmedzenia v súvislosti s ochranou osobných údajov nepôsobili nad rámec toho, čo je prísne nevyhnutné (rozsudok z 8. apríla 2014, Digital Rights Ireland a. i., C-293/12 a C-594/12, EU:C:2014:238, bod 52).
- 9 Pre splnenie tejto požiadavky je potrebné, aby právna úprava, ktorá sa spája s takýmto zásahom, stanovila jasné a presné pravidlá upravujúce rozsah a uplatnenie predmetného opatrenia a stanovila minimálne požiadavky. Osoby, ktorých údaje boli prenesené musia mať dostatočné záruky umožňujúce chrániť ich osobné údaje proti rizikám zneužitia. Právna úprava musí predovšetkým stanoviť, za akých okolností a podmienok možno prijať opatrenie, ktoré predpokladá spracúvanie takýchto údajov, s cieľom zabezpečiť, že zásah sa obmedzí na nevyhnutné minimum. Nevyhnutnosť disponovať takýmito zárukami je o to dôležitejšia, keď sú osobné údaje spracovávané automaticky. To platí najmä vtedy, ak ide o ochranu osobitnej kategórie citlivých osobných údajov (rozsudok z 8. apríla 2014, Digital Rights Ireland a. i., C-293/12 a C-594/12, EU:C:2014:238, bod 54 a nasl.).
- 10 Existujú vážne pochybnosti o tom, či smernica 2016/681 z každého hľadiska zodpovedá týmto požiadavkám.
- 11 Podľa ustanovení smernice 2016/681 sú leteckí dopravcovia povinní v prípade každého jednotlivého letu preniesť bez výnimky údaje PNR všetkých cestujúcich orgánom PNR členských štátov, ktoré ich automatizovaným spôsobom spracujú a dlhodobo uchovávajú. V tomto ohľade nemusí existovať osobitný dôvod, napríklad konkrétne dôkazy o súvislosti s medzinárodným terorizmom alebo organizovanou kriminalitou. To vedie k tomu, že v rámci krátkych časových období sa spracujú a uchovávajú miliardy údajov. „Predbežné uchovávanie dát“ cestujúcich sa preto podstatným spôsobom dotýka základných práv veľkej časti všetkých európskych občanov.
- 12 Prenášané údaje vymenované v článku 8 ods. 1 prvej vete v spojení s prílohou I smernice 2016/681, sú veľmi rozsiahle a zahŕňajú okrem mien a adries cestujúcich v leteckej doprave a informácií o celkovom priebehu cesty aj údaje o ich batožine, spolucestujúcich, všetky druhy platobných informácií a tiež ďalšie bližšie nedefinované „všeobecné poznámky“. Na základe celkového obsahu týchto údajov možno dospieť k veľmi podrobným záverom o osobnom a pracovnom živote dotknutých osôb. Vyplýva z nich totiž, kto, kedy, v koho sprievode, kam cestoval, aký platobný prostriedok v tejto súvislosti použil a aké kontaktné údaje uviedol, či dotknutá osoba cestovala s ľahkou alebo ťažkou batožinou. Prostredníctvom rubriky voľného textu „všeobecné poznámky“ možno získať aj

ďalšie informácie, ktorých rozsah je úplne nejasný (o tom podrobnejšie pozri nižšie).

- 13 Vnútroštátny súd považuje za porovnateľné spracovanie a uchovávanie údajov PNR a predbežné uchovávanie údajov v oblasti telekomunikácií. V tomto ohľade Súdny dvor uviedol, že ide o rozsiahly a zvlášť závažný zásah do práv zakotvených v článku 7 a 8 Charty. Hromadné uchovávanie veľkého množstva údajov bez konkrétneho dôvodu, ktoré pripúšťajú zásah do súkromného a pracovného života dotknutých osôb, môže v týchto osobách vyvolať pocit, že sú neustále sledované (rozsudok z 8. apríla 2014, Digital Rights Ireland a. i., C-293/12 a C-594/12, EU:C:2014:238, bod 37).
- 14 Vo svojom prvom rozsudku týkajúcom sa predbežného uchovávania údajov Súdny dvor konštatoval rozpor takéhoto uchovávania so základnými práva okrem iného preto, že sa mali predbežne uchovávať aj také údaje dotknutých osôb, v prípade ktorých neexistovali nijaké dôvody, na základe ktorých by sa bolo možné domnievať, že by ich konanie mohlo mať aspoň nepriamu alebo vzdialenú súvislosť so závažnými trestnými činmi (rozsudok z 8. apríla 2014, Digital Rights Ireland a. i., C-293/12 a C-594/12, EU:C:2014:238, bod 58). Takýto záver platí aj na spracovanie a uchovávanie údajov PNR, z čoho vyplýva, že ustanovenia smernice 2016/681 prekračujú rámec toho, čo je potrebné pre dosiahnutie cieľov tejto smernice a teda sú neprimerané v zmysle judikatúry Súdneho dvora. Okrem toho možno konštatovať, že údaje PNR sa na rozdiel od údajov v telekomunikačnej prevádzke v rámci predbežného uchovávania, neuchovávali len bez akéhokoľvek dôvodu, ale sa aj ďalej spracúvajú prostredníctvom automatizovaného porovnávania s databázami a takzvanými vzormi.

O druhej otázke písm. a): Pojem „závažná trestná činnosť“

- 15 Otázky vyvoláva aj určitosť a primeranosť získavania a spracúvania údajov PNR, ak ide o trestné činy, ktorým sa má prostredníctvom takéhoto postupu zabrániť. Cieľ vyjadrený v smernici 2016/681 spočíva v prevencii, odhaľovaní, vyšetrovaní a stíhaní teroristických trestných činov a závažnej trestnej činnosti. Článok 3 bod 9 smernice definuje „závažnú trestnú činnosť“ ako trestné činy uvedené v prílohe II, za ktoré možno podľa vnútroštátneho práva členského štátu uložiť trest odňatia slobody alebo ochranné opatrenie obmedzujúce slobodu s hornou hranicou trestnej sadzby v dĺžke najmenej troch rokov. Príloha II smernice 2016/681 obsahuje zoznam 26 trestných činov v zmysle článku 3 bodu 9. K týmto trestným činom patrí napríklad korupcia (bod 6), podvod (bod 7), kriminalita súvisiaca s počítačmi/počítačová kriminalita (bod 9), ako aj trestné činy proti životnému prostrediu (bod 10).
- 16 Pochybnosti vyvoláva predovšetkým určitosť týchto ustanovení. Nemecké trestné právo napríklad vôbec nepozná skutkovú podstatu trestného činu „korupcie“, ale používa tento výraz ako nadradený pojem pre viaceré trestné činy. To isté platí, pokiaľ ide o pojmy „podvod“, „počítačová kriminalita“ a „trestné činy proti životnému prostrediu“.

- 17 Vyššie uvedené a zohľadnenie trestnej sadzby uplatňovanej v jednotlivých členských štátoch, ktoré vyplýva z článku 3 bodu 9 smernice 2016/681 vedú k tomu, že údaje PNR sa v jednotlivých členských štátoch Únie používajú nejednotným spôsobom. Je totiž na jednotlivých členských štátoch zahrnúť niektoré trestné činy presahujúce určitú trestnú sadzbu vo vnútroštátnom trestnom zákone do „závažnej trestnej činnosti“ v zmysle ustanovení smernice, alebo upustiť od takejto úpravy.
- 18 Pochybnosti o primeranosti tejto právnej úpravy vyvoláva aj dolná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody upravená v článku 3 bode 9 smernice 2016/681 v dĺžke najmenej troch rokov. Podľa nemeckého trestného práva sa takáto sadzba vzťahuje na veľký počet trestných činov, ktorých kvalifikácia ako „závažnej trestnej činnosti“ vyvoláva mnohé otázky. V tomto ohľade rámec trestnej sadzby podľa § 263 nemeckého Strafgesetzbuchs (Trestný zákon, ďalej len „StGB“) v prípade jednoduchého podvodu predstavuje trest odňatia slobody až do päť rokov. Rovnaký záver platí napríklad aj pre trestný čin prechovávanie (§ 259 StGB), počítačového podvodu (§ 263a StGB) alebo sprenevery (§ 266 StGB). Všetky tieto trestné činy možno podradiť pod trestné skutky vymenované v prílohe II smernice 2016/681 (najmä pod „podvod“ upravený v bode 6). Takéto trestné činy však patria medzi jednotlivé prípady „každodennej trestnej činnosti“ a k ich spáchaniu môže dôjsť aj v menej závažných prípadoch. Ich zahrnutie do pôsobnosti smernice 2016/681 však v takomto prípade nijako nesúvisí s prevenciou a stíhaním závažnej trestnej činnosti.

O otázke 2 b): Určitosť údajov PNR

- 19 S ohľadom na tú skutočnosť, že Súdny dvor vyžaduje prijatie jasných a presných pravidiel, ktoré budú upravovať rozsah a uplatnenie predmetného opatrenia (pozri stanovisko 1/15 z 26. júla 2017, EU:C:2017:592, bod 141), nie sú jednotlivé údaje PNR, ktoré sú leteckí dopravcovia povinní odovzdať útvarom PIU členských štátov v prílohe I smernice 2016/681 označené dostatočne presným spôsobom.
- 20 Nie je celkom jasné, čo sa myslí pod „meno(m)“, ktoré sa má/majú poskytnúť (príloha I bod 4 smernice 2016/681). Uvedené vyplýva z nemeckého prebratia smernice v § 2 bodoch 1 a 9 FlugDaG, v zmysle ktorého sa prenesie priezvisko, rodné priezvisko, meno a prípadný akademický titul resp. iné údaje o mene osoby. V bežnej reči sa ako meno neuvádza rodné priezvisko. Ostáva teda nejasné, či patrí do rozsahu pojmu „meno(á)“ uvedenému v prílohe I bode 4 smernice 2016/681. Okrem toho je tiež sporné, či sa má akademický titul považovať za súčasť mena v zmysle smernice..
- 21 Čo sa týka prenosu a spracovania údajov o záznamoch týkajúcich sa častých cestujúcich (príloha I bod 8 smernice 2016/681), je právna úprava taktiež neurčitá. Predovšetkým nie je jasné, či sa myslí len účasť na bonusových programoch pre častých cestujúcich alebo aj konkrétne informácie o letoch a rezerváciách osoby, ktorá sa zúčastňuje na takomto programe.

- 22 Formulácia „všeobecné poznámky (vrátane ...)“ použitá v prílohe I bode 12 smernice 2016/681 je koncipovaná veľmi široko a neurčito. Ako vyplýva z pojmu „vrátane“ ide len o príkladný výpočet, ktorý nemá vyčerpávajúcu povahu. Okrem toho pri vyplňaní rubriky s voľným textom možno poskytnúť aj informácie, ktoré nijako nesúvisia s účelom získavania údajov o cestujúcich (v tomto zmysle už stanovisko 1/15 z 26. júla 2017, EU:C:2017:592, bod 160). Na základe tejto formulácie by bolo predovšetkým možné prenášať aj také informácie, ktoré sa podľa smernice nemajú považovať za prípustné, konkrétne citlivé údaje ktoré sa s ohľadom na odôvodnenie 15 smernice 2016/681 nemali získavať (o tom pozri aj otázku 4).

O otázke 2 c): Tretie dotknuté osoby

- 23 Podľa článku 1 ods. 1 smernice 2016/681 upravuje táto smernica prenos údajov PNR o cestujúcich na letoch mimo EÚ, ktorý vykonávajú leteckí dopravcovia a spracúvanie týchto údajov členskými štátmi. Podľa článku 3 bodu 4 tejto smernice sa za cestujúceho v leteckej doprave považuje každá osoba, vrátane osôb v transfere alebo tranzite, okrem členov posádky, ktorá sa so súhlasom leteckého dopravcu prepravuje alebo má byť prepravená lietadlom, pričom takýto súhlas je preukázaný zápisom danej osoby na zozname cestujúcich. V prílohe I smernice 2016/681 sa však uvádzajú viaceré prenášané údaje, ktoré sa netýkajú takto definovaných „cestujúcich“. V tomto ohľade vyznievajú ustanovenia smernice rozporuplne.
- 24 Je tak v rozpore s článkom 3 bodu 4 smernice 2016/681, keď príloha I bod 9 smernice v rámci spracúvania údajov o cestujúcich stanovuje získanie informácií aj o cestovnej agentúre a jej zástupcovi. Podľa prílohy I bodu 12 smernice sa v rubrike voľného textu „všeobecné poznámky“ uvedú predovšetkým informácie o osobách, ktoré sprevádzajú maloletých pri odlete a prilete, ako aj o sprevádzajúcich pracovníkoch letiska.
- 25 Všetky uvedené údaje zjavne nepatria do rozsahu definície skupiny cestujúcich v zmysle článku 3 bodu 4 smernice 2016/681. Zároveň ich majú leteckí dopravcovia preniesť na útvary PIU členských štátov, kde sa majú tieto údaje uchovávať. V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd domnieva, že uvedené ustanovenia sa neobmedzujú na to, čo je nevyhnutne potrebné v zmysle judikatúry Súdneho dvora (pozri stanovisko 1/15 z 26. júla 2017, EU:C:2017:592, bod 141). V prípade všetkých tretích dotknutých osôb vzniká okrem toho otázka, akým spôsobom majú byť informované o spracovaní ich osobných údajov podľa článku 14 všeobecného nariadenia o ochrane údajov.
- 26 Podľa prílohy I bodu 17 smernice 2016/681 sa prenesú a spracujú aj údaje PNR o spolucestujúcich osobách. V súvislosti s takýmito spolucestujúcimi osobami ide o dvojité právnu úpravu, pretože na tieto osoby ako cestujúcich sa bez ohľadu na to vzťahuje spracúvanie údajov cestujúcich. Takýmto postupom sa závažne naruša požiadavka minimalizácie údajov [pozri článok 5 ods. 1 písm. c) všeobecného nariadenia o ochrane údajov].

O otázke 2 d): Maloleté osoby

- 27 Podľa smernice 2016/681 sú leteckí dopravcovia povinní preniesť bez výnimky údaje všetkých cestujúcich v leteckej doprave príslušným útvarom PIU v členských štátoch, pričom táto povinnosť sa vzťahuje aj na maloleté osoby.
- 28 Spracúvanie údajov maloletých osôb sa môže na jednej strane vykonávať v rámci preventívneho a/alebo represívneho zásahu proti maloletej osobe, ktorá sa (pravdepodobne) podieľa na teroristickej činnosti alebo závažnej trestnej činnosti a na druhej strane z dôvodov ochrany maloletých osôb, napríklad s cieľom odhaľovania a stíhania obchodovania s deťmi. Tieto dva odlišné ciele si vyžadujú rozdielnu právnu úpravu. To potvrdzuje aj znenie článku 6 smernice 2016/680, podľa ktorého sa má v čo najväčšej možnej miere rozlišovať medzi osobnými údajmi jednotlivých kategórií dotknutých osôb. K takýmto kategóriám, ktoré je potrebné rozlišovať, patria najmä osoby, v prípade ktorých sa možno odôvodnene domnievať, že spáchali alebo sa chystajú spáchať trestný čin [článok 6 písm. a) smernice 2016/680] a obeť trestného činu alebo osoby, v prípade ktorých sa na základe určitých skutočností možno domnievať, že by mohli byť obeťami trestného činu [článok 6 písm. c) smernice 2016/680].
- 29 V rozsahu, v akom sa údaje získavajú a spracúvajú na účely represívneho alebo preventívneho zásahu proti maloletej osobe sa však musí prihliadnuť aj na to, že trestné stíhanie na základe odhalených vyplývajúcich zo spracovania údajov cestujúcich v leteckej doprave je možné len v prípade trestne zodpovedných mladistvých osôb. V tomto ohľade prekračuje smernica absolútne nevyhnutný rozsah toho, čo je potrebné, pretože sa neobmedzuje len na údaje trestne zodpovedných maloletých osôb.
- 30 V súvislosti so získavaním a spracúvaním údajov PNR na účely ochrany maloletých osôb sa musí prihliadať na to, že deti a mladiství si vyžadujú obzvlášť vysokú mieru ochrany. Uvedené potvrdzuje článok 24 Charty, ktorý na účely osobitnej ochrany priznáva týmto osobám samostatné základné práva Únie. Takáto potreba osobitnej ochrany platí aj pokiaľ ide o spracovanie osobných údajov týchto osôb. V rozsahu, v akom sa má získavaním a spracúvaním údajov PNR o maloletých cestujúcich zabrániť trestnej činnosti namierenej proti deťom, resp. majú slúžiť na účely jej stíhania, nejavia sa ustanovenia smernice 2016/681 ako vhodný prostriedok pre dosiahnutie tohto účelu. Spracovanie údajov PNR sa zameriava na vyhľadávanie, resp. identifikáciu podozrivých osôb. Na tento účel sa údaje PNR porovnávajú v rámci automatizovaných systémov s databázami a vzormi na účely možnej identifikácie podozrivých osôb (pozri článok 6 ods. 2 smernice 2016/681). Práve údaje maloletých osôb však v súvislosti s ochranou maloletých pred obchodovaním s deťmi nie sú údajmi podozrivých osôb, ale naopak údajmi osôb, ktorým sa má poskytnúť ochrana. S takýmito údajmi sa preto musí zaobchádzať odlišným spôsobom. Nie je preto potrebné porovnávať tieto údaje so vzormi. Smernica s ohľadom na zaobchádzanie s údajmi PNR maloletých cestujúcich zjavne neobsahuje dostatočne diferencované ustanovenia.

O otázke 2 e): Údaje API

- 31 Článok 8 ods. 2 smernice 2016/681 stanovuje, že členské štáty prijímú potrebné opatrenia na to, aby zabezpečili, že sa útvarom PIU prenesú všetky zhromaždené vopred poskytované informácie o cestujúcich v zmysle prílohy I bodu 18 tejto smernice (údaje „API“), vrátane typu, čísla, krajiny, v ktorej bol vydaný a dátumu uplynutia platnosti akéhokoľvek dokladu totožnosti, národnosti, priezviska, mena, pohlavia, dátumu narodenia, leteckej spoločnosti, čísla letu, dátumu odletu, dátumu priletu, miesta odletu, miesta priletu, času odletu a času priletu. V tomto ohľade sa údaje API vo veľkej časti prelínajú s prenášanými údajmi PNR, ako napríklad údajmi o plánovanom odlete (príloha I bod 3 smernice 2016/681), menom (príloha I bod 4 smernice 2016/681) alebo o celkovom priebehu cesty (príloha I bod 7 smernice 2016/681).
- 32 Takéto dvojité spracovanie údajov cestujúcich v leteckej doprave okrem iného odporuje aj zásade minimalizácie údajov stanovenej smernicou 2016/680. Uvedenú zásadu možno vyvodiť predovšetkým z článku 4 ods. 1 písm. c) smernice 2016/680, podľa ktorého osobné údaje nesmú byť neúmerné vo vzťahu k účelom, na ktoré sa spracúvajú. Článok 20 ods. 1 smernice 2016/680 túto zásadu spresňuje v tom zmysle, že členské štáty sú povinné stanoviť, že osoba zodpovedná za spracovanie osobných údajov prijme opatrenia, ktoré sú potrebné na účinné prebratie zásad ochrany údajov, ku ktorým patrí napríklad aj minimalizácia údajov. Okrem toho článok 20 ods. 2 tejto smernice stanovuje, že sa spracujú len osobné údaje, ktoré sú nevyhnutné pre jednotlivý účel spracúvania.

O otázke 2 f): Právny základ pre vzory

- 33 Podľa článku 6 ods. 3 písm. b) smernice 2016/681 majú útvary PIU členských štátov spracúvať údaje PNR, ktoré preniesli leteckí dopravcovia, na základe vopred stanovených kritérií (takzvané vzory). V článku 6 ods. 4 druhej vete smernice 2016/681 sa uvádza, že tieto predurčené kritériá musia byť cielené, primerané a konkrétne a nesmú sa zakladať na rasovom alebo etnickom pôvode osoby, jej politickom zmýšľaní, náboženskom vyznaní či filozofickom presvedčení, členstve v odborových organizáciách, zdraví, sexuálnom živote alebo sexuálnej orientácii. Vytvorenie vzorov prináleží v zmysle článku 6 ods. 4 tretej vety smernice 2016/681 príslušnému útvaru PIU.
- 34 Celková podoba spracovania na základe vzorov sa teda v celom rozsahu prenecháva výkonnej moci jednotlivých členských štátov. To vedie nevyhnutne k tomu, že členské štáty Únie použijú rôzne vzory a teda cestujúci sa v závislosti od cieľa ich cesty podrobia rôznym vzorom, na základe ktorých možno dospieť k úplne odlišným výsledkom.
- 35 Je sporné, či takýto postup zodpovedá článku 8 ods. 2 a článku 52 Charty, ako aj článku 16 ods. 2 ZFEÚ. V súlade s článkom 8 ods. 2 Charty možno osobné údaje riadne spracúvať len na určené účely na základe súhlasu dotknutej osoby alebo na inom oprávnenom základe ustanovenom zákonom. Podľa článku 52 ods. 1 prvej

vety Charty akékoľvek obmedzenie výkonu práv a slobôd uznaných v tejto charte musí byť ustanovené zákonom. Podľa článku 16 ods. 2 ZFEÚ Európsky parlament a Rada v súlade s riadnym legislatívnym postupom ustanovia pravidlá, ktoré sa vzťahujú na ochranu fyzických osôb, pokiaľ ide o spracúvanie osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie, ako aj členskými štátmi pri výkone činností, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti práva Únie.

- 36 Na účely odôvodnenia zásahov do základných práv Únie nestačí, že existuje akákoľvek právna úprava, ale príslušné ustanovenia musia byť dostatočne presné (pozri rozsudok z 21. decembra 2016, AGET Iraklis, C-201/15, EU:C:2016:972, bod 99). Osoba, na ktorú sa zákon vzťahuje, musí mať možnosť predvídať zákonné dôsledky, pričom treba vychádzať z otvorenej právnej úpravy, ak nemožno prijať presnejšie pravidlá týkajúce sa predmetu právnej úpravy (rozsudok z 20. mája 2003, Österreichischer Rundfunk a. i., C-465/00, C-138/01 a C-139/01, EU:C:2003:294, bod 77).
- 37 Článok 6 ods. 4 smernice 2016/681 nespĺňa takéto požiadavky. V prípade článku 6 ods. 4 druhej vety tejto smernice ide o neurčité slovné výrazy, ktorými sa predstiera konkretizácia v skutočnosti neexistujúcich kritérií. Článok 6 ods. 4 tretia veta smernice prenecháva zásadné rozhodnutie s podstatným významom o tom, ktoré údaje sa použijú na účely vytvorenia kritérií, resp. vzorov používaných pri automatizovanom spracovaní, v celom rozsahu jednotlivým členským štátom. Takýto postup sohľadom na predmet právnej úpravy nepochybne nie je nevyhnutný. Európsky normotvorca by bez akýchkoľvek ťažkostí mohol označiť určité údaje, resp. kritériá, ktoré sa majú, resp. nesmú použiť pri vytváraní vzorov. V tomto ohľade sa v jednotlivých členských štátoch nelíši ani závažná trestná činnosť, resp. teroristická činnosť a ani kritériá, na základe ktorých možno vypátrať podozrivé osoby.
- 38 Článok 6 ods. 7 v spojení s článkom 5 smernice 2016/681 ako jediný kontrolný mechanizmus z hľadiska primeranosti vzorov vytvorených členskými štátmi stanovuje, že zodpovednej osobe útvaru PIU sa poskytne prístup k týmto údajom. Zodpovednú osobu za spracúvanie údajov však v súlade s článkom 5 ods. 1 tejto smernice vymenuje útvar PIU, pričom spravidla ide o zamestnanca tohto útvaru, a teda jeho nezávislosť nie je od začiatku zaručená (o nezávislosti úradu na ochranu údajov pozri rozsudky z 9. marca 2010, Komisia/Nemecko, C-518/07, EU:C:2010:125 a zo 16. októbra 2012, Komisia/Rakúsko, C-614/10, EU:C:2012:631).

O otázke 2 g): Doba uchovávania

- 39 Podľa článku 12 ods. 1 smernice 2016/681 sa údaje PNR uchovávajú po dobu piatich rokov. Podľa druhej vety odôvodnenia 25 tejto smernice je vzhľadom na povahu údajov PNR a spôsoby ich využívania potrebné, aby sa tieto údaje uchovávali po dostatočne dlhú dobu. Z akého dôvodu sa má za potrebnú dobu uchovávania považovať päť rokov, však smernica nevysvetľuje.

- 40 Vnútroštátnemu súdu nie je známe, prečo sa vyžaduje takáto dlhá doba uchovávaní. Po tom, čo sa cestujúci pred ich plánovaným priletom do členského štátu alebo odletom z neho podrobili kontrole bez toho, aby voči nim existovalo akékoľvek podozrenie, neexistuje nijaká objektívna skutočnosť, ktorá by mohla odôvodniť predpoklad o čo i len nepriamej súvislosti s teroristickými trestnými činmi alebo závažnou trestnou činnosťou. Neexistuje teda dostatočná súvislosť medzi uchovávaním údajov a cieľmi sledovanými smernicou 2016/681. Iba v prípade konkrétnych skutočností odôvodňujúcich hrozbu, ktorú predstavujú určití cestujúci, možno považovať dlhodobé uchovávanie za primerané (pozri stanovisko 1/15 z 26. júla 2017, EU:C:2017:592, bod 204 a nasl.). Len teoretická možnosť, že údaje sa niekedy stanú relevantnými z hľadiska bezpečnosti naopak nemôže postačovať na to, aby odôvodňovala hlboký zásah do základných práv, ktorý vyplýva z dlhoročného uchovávaní osobných údajov.
- 41 Súdny dvor sa už v súvislosti s predbežným uchovávaním údajov, inej formy neodôvodneného, hromadného uchovávaní osobných údajov vyjadril, že smernica, ktorá stanovuje dĺžku uchovávaní v rozsahu až 24 mesiacov neobmedzuje zásah na to najnevyhnutnejšie (rozsudok z 8. apríla 2014, Digital Rights Ireland a. i., C-293/12 a C-594/12, EU:2014:238, bod 63). Ak sa už 24 mesiacov v prípade predbežného uchovávaní údajov považuje za neprimeranú dobu, platí takýto záver o to viac, ak ide o dobu piatich rokov tak, ako v predjednávanej veci.

O otázke 2 h): Depersonalizácia

- 42 Takzvaná depersonalizácia má podľa odôvodnenia 25 smernice 2016/681 zaručiť vysokú úroveň ochrany údajov. Depersonalizácia údajov upravená v článku 12 ods. 2 tejto smernice, ktorá sa vykoná po uplynutí doby šiestich mesiacov, nič nemení na neprimeranej povahe doby uchovávaní.
- 43 V prvom rade treba konštatovať, že použitie pojmu „depersonalizácia“ je nesystémové a zavádzajúce. Ide skôr o pseudonymizáciu údajov v zmysle článku 3 bodu 5 smernice 2016/680. Tento postup sa líši od anonymizácie tým, že na rozdiel od nej sa priradenie údajov ku konkrétnej osobe neznemožní dlhodobo a s konečnou platnosťou, ale depersonalizáciu možno stále zvrátiť (článok 12 ods. 3 smernice 2016/681), teda bez ťažkostí možno obnoviť priamy vzťah ku konkrétnej osobe. Nie je teda jasné, prečo sa tak, ako v smernici 2016/680 nepoužíva pojem pseudonymizácia. Pseudonymizácia však znižuje intenzitu zásahu do základných práv s ohľadom na možnosť jej zmeny omnoho menej ako skutočná anonymizácia.
- 44 Okrem toho treba prihliadnuť aj na článok 4 ods. 1 písm. e) smernice 2016/680. Podľa tohto ustanovenia sa osobné údaje uchovávajú najviac dovtedy, kým je to potrebné na účely, na ktoré sa spracúvajú, vo forme, ktorá umožňuje identifikáciu dotknutých osôb. V prípade takzvanej depersonalizácie uvádzanej v článku 12 ods. 2 smernice 2016/681 je identifikácia dotknutej osoby aj naďalej možná počas celého päťročného obdobia uchovávaní, ako vyplýva aj z článku 12 ods. 3

smernice 2016/861, ktorý upravuje možnosť (opätovného) sprístupnenia po uplynutí doby šiestich mesiacov. Nezdá sa však, že takýto postup je nevyhnutne potrebný pre dosiahnutie účelu smernice 2016/681 a ani autor smernice túto skutočnosť nijako neodôvodnil.

O otázke 2 i): Oznámenie po zrušení depersonalizácie

- 45 Smernica 2016/681 neobsahuje nijakú právnu úpravu, z ktorej by vyplývalo, že sa dotknutým osobám má oznámiť, že sa zrušila depersonalizácia ich údajov uchovávaných útvarmi PIU podľa článku 12 ods. 3 tejto smernice. Smernica stanovuje len to, že zrušenie depersonalizácie povolí „justičný orgán“ alebo iný vnútroštátny orgán [článok 12 ods. 3 písm. b) smernice 2016/681].
- 46 Súdny dvor už vo svojom stanovisku týkajúcom sa dohody medzi EÚ a Kanadou vysvetlil, že podľa tejto plánovanej dohody síce cestujúci v leteckej doprave majú byť prostredníctvom webovej stránky informovaní o všeobecnom spracovaní ich údajov v rámci bezpečnostných a hraničných kontrol, ale že aj napriek tomu im takéto všeobecné informovanie neumožňovalo zistiť, či príslušný orgán využije ich údaje nad rámec týchto kontrol (stanovisko 1/15 z 26. júla 2017, EU:C:2017:592, bod 223). V stanovisku Súdneho dvora sa ďalej doslovne uvádza, že: „v prípadoch ... , v ktorých nastanú objektívne skutočnosti odôvodňujúce takéto využitie a vyžadujúce predchádzajúce povolenie zo strany súdu alebo nezávislého správneho orgánu, sa tak individuálne informovanie cestujúcich v leteckej doprave zdá byť nevyhnutné. To isté platí v prípade, keď sa údaje PNR týkajúce sa cestujúcich v leteckej doprave sprístupňujú iným štátnym orgánom alebo jednotlivcom“ (stanovisko 1/15 z 26. júla 2017, EU:C:2017:592, bod 223).
- 47 Podľa vnútroštátneho súdu možno takéto závery Súdneho dvora preniesť aj na smernicu 2016/681 a preto sa domnieva, že dotknuté osoby sa musia jednotlivo informovať o zrušení depersonalizácie ich údajov. Ak by Súdny dvor dospel k záveru, že bezodkladné upovedomenie dotknutých osôb o zrušení depersonalizácie by mohlo neprimerane narušiť sledovaný cieľ prevencie, odhaľovania, vyšetrovania a stíhania teroristických trestných činov a závažnej trestnej činnosti, podľa vnútroštátneho súdu by sa informácia dotknutej osobe musela poskytnúť najneskôr v okamihu, keď by sa už, napríklad z dôvodu skončenia vyšetrovacích opatrení, nebolo potrebné obávať ohrozenia cieľov sledovaných zrušením depersonalizácie.
- 48 Dotknutá osoba má podľa článku 47 Charty tiež právo na to, aby posúdenie vykonal nezávislý, nestranný a zákonom zriadený súd a nie „justičný orgán“. V prejednávanej veci je však akýkoľvek opravný prostriedok vylúčený.

O otázke 3: Prenos údajov do tretích krajín

- 49 V súlade s článkom 11 ods. 1 smernice 2016/681 možno údaje PNR a výsledok spracúvania takýchto údajov na individuálnom základe preniesť do tretej krajiny, ak sú splnené podmienky stanovené v článku 13 rámcového rozhodnutia

2008/977/SVV, prenos je potrebný na účely tejto smernice, tretia krajina súhlasí s tým, že predmetné údaje prenesie ďalšiemu tretiemu štátu iba v prípade, ak je to absolútne nevyhnutné na účely tejto smernice a iba s výslovným súhlasom členského štátu a boli splnené podmienky stanovené v článku 9 ods. 2 smernice.

- 50 Článok 11 ods. 2 smernice 2016/681 obsahuje výnimku z tejto požiadavky, keď stanovuje, že bez ohľadu na článok 13 ods. 2 rámcového rozhodnutia 2008/977/SVV (teraz článok 38 smernice 2016/680) sa prenosi údajov PNR do tretích krajín bez predchádzajúceho súhlasu členského štátu, z ktorého sa údaje získali, povolia len za výnimočných okolností, a to len ak sú takéto prenosi nevyhnutné na reakciu členského štátu alebo tretej krajiny na konkrétnu a skutočnú hrozbu súvisiacu s teroristickými trestnými činmi alebo závažnou trestnou činnosťou a predchádzajúci súhlas nie je možné získať včas.
- 51 Keďže prostredníctvom prenosu do tretích krajín sa orgánom týchto krajín musí poskytnúť prístup k údajom PNR, musia všetky zásady používania údajov, ktorými sa má zabezpečiť primeraná povaha s tým súvisiaceho zásahu do základných práv a primeraná úroveň ochrany, platiť aj pre tretie krajiny. V tomto ohľade Súdny dvor v stanovisku týkajúcom sa dohody medzi EÚ a Kanadou spresnil, že k prenosu osobných údajov z Únie do tretej krajiny môže dochádzať len vtedy, ak táto krajina zaistí úroveň ochrany slobôd a základných práv, ktorá je v zásade rovnocenná s ochranou zaručenou v rámci Únie. Takýmto spôsobom sa má zabrániť tomu, aby dochádzalo k obchádzaniu úrovne ochrany stanovenej v tejto dohode prostredníctvom prenosu osobných údajov do iných tretích krajín, a zaručiť kontinuitu úrovne ochrany, ktorú poskytuje právo Únie (stanovisko 1/15 z 26. júla 2017, EU:C:2017:592, bod 214). Súdny dvor z vyššie uvedeného vyvodil záver, že k prenosu osobných údajov do tretej krajiny môže dochádzať len vtedy, ak medzi Úniou a dotknutou treťou krajinou existuje buď dohoda, ktorá je porovnateľná s dohodou medzi EÚ a Kanadou, alebo existuje rozhodnutie Komisie v zmysle článku 25 ods. 6 smernice 95/46 (teraz článok 45 ods. 3 všeobecného nariadenia o ochrane údajov), v ktorom sa bude konštatovať, že uvedená tretia krajina zaistí primeranú úroveň ochrany v zmysle práva Únie, a ktoré sa bude vzťahovať na orgány, ktorým sa majú údaje PNR poskytovať (stanovisko 1/15 z 26. júla 2017, EU:C:2017:592, bod 214).
- 52 Tieto podmienky sa prostredníctvom článku 11 smernice 2016/681 obchádzajú. Článok 11 ods. 1 písm. a) tejto smernice odkazuje na článok 13 rámcového rozhodnutia 2008/977/SVV. Toto rámcové rozhodnutie bolo zrušené smernicou 2016/680. Odkazy na rámcové rozhodnutie sa v súčasnosti považujú za odkazy na smernicu 2016/680 – pozri článok 59 tejto smernice. Článku 13 zrušeného rámcového rozhodnutia 2008/977/SVV v zásade zodpovedajú články 35 až 38 smernice 2016/680.
- 53 Podľa článku 35 ods. 1 písm. d) smernice 2016/680 si prenos osobných údajov do tretej krajiny vyžaduje, aby Komisia prijala rozhodnutie o primeranosti podľa článku 36 tejto smernice alebo v prípade, že neexistuje takéto rozhodnutie, aby sa poskytli alebo existovali primerané záruky podľa článku 37, resp. ak takéto

rozhodnutie ani záruky neexistujú, uplatnia sa výnimky pre osobitné situácie podľa článku 38. V tomto ohľade odkaz uvedený v článku 11 ods. 1 písm. a) smernice 2016/681 na článok 13 rámcového rozhodnutia 2008/977/SVV a teda na článok 35 smernice 2016/680 nepredstavuje primeranú úroveň ochrany údajov v tretej krajine, keďže prostredníctvom odkazu na článok 38 smernice 2016/680 je možné preniesť údaje do tretej krajiny bez toho, aby bolo prijaté predchádzajúce rozhodnutie o primeranosti alebo sa poskytli vhodné záruky. A to najmä preto, že pojem výnimky je v zmysle článku 38 smernice 2016/680 formulovaný príliš široko. Na základe tohto ustanovenia totiž možno prenášať údaje PNR do tretích krajín bez toho, aby existovala primeraná úroveň ochrany, ak je to v individuálnom prípade potrebné pre dosiahnutie cieľov uvedených v článku 1 ods. 1 smernice 2016/680 (prevencia, vyšetrovanie, odhaľovanie alebo stíhanie trestných činov alebo výkon trestných sankcií, vrátane ochrany pred ohrozením verejnej bezpečnosti a predchádzania takémuto ohrozeniu) alebo v súvislosti s takýmito cieľmi na uplatňovanie, výkon alebo obhajovanie právnych nárokov – pozri článok 38 ods. 1 písm. d) a e) smernice 2016/680.

O otázke 4: Výber jedla v rubrike s voľným textom

- 54 V súlade s článkom 6 ods. 4 štvrtou vetou smernice 2016/681 sa kritériá, podľa ktorých útvary PIU v rámci automatizovaných systémov spracúvajú údaje PNR, v žiadnom prípade nesmú zakladať na rasovom alebo etnickom pôvode osoby, jej politickom zmýšľaní, náboženskom vyznaní či filozofickom presvedčení, členstve v odborových organizáciách, zdraví, sexuálnom živote alebo sexuálnej orientácii.
- 55 Toto ustanovenie však len vyjadruje zámer, ktorému odporuje najmä príloha I bod 12 smernice 2016/681. Prostredníctvom rubriky s voľným textom s názvom „všeobecné poznámky“, ktorý sa bez výnimky a v každom individuálnom prípade musí preniesť útvarom PIU, môžu útvary PIU získať nezanedbateľné množstvo informácií, ktoré môžu využiť, a to najmä obzvlášť citlivé údaje. Prostredníctvom rubriky s voľným textom možno napríklad zistiť, že cestujúci v leteckej doprave si zvolil jedlo označované ako kóšer alebo halal. Z takejto informácie však možno vyvodit' záver o náboženskom presvedčení dotknutej osoby, a teda ide o obzvlášť citlivý údaj vo vyššie uvedenom zmysle.

O otázke 5: Informácia poskytovaná leteckými dopravcami

- 56 Podľa článku 13 ods. 3 smernice 2016/681 touto smernicou nie je dotknutá uplatniteľnosť smernice 95/46 na spracúvanie osobných údajov leteckými dopravcami, najmä ich povinnosť prijať primerané technické a organizačné opatrenia na ochranu bezpečnosti a dôvernosti osobných údajov. Aj článok 21 ods. 2 smernice 2016/681 spresňuje, že touto smernicou nie je dotknutá uplatniteľnosť smernice 95/46 na spracúvanie osobných údajov leteckými dopravcami.
- 57 Smernica 95/46 bola nahradená všeobecným nariadením o ochrane údajov (pozri článok 94 ods. 2 všeobecného nariadenia o ochrane údajov, podľa ktorého sa

odkazy na smernicu 95/46 považujú za odkazy na všeobecné nariadenie o ochrane údajov).

- 58 Podľa článku 13 všeobecného nariadenia o ochrane údajov sa dotknutej osobe pri získavaní osobných údajov poskytnú informácie uvedené v tomto ustanovení. Pojem „osobné údaje“ je definovaný v článku 4 bode 1 všeobecného nariadenia o ochrane údajov. Získavanie údajov PNR o cestujúcich v leteckej doprave a o tretích osobách leteckými dopravcami sa považuje za získavanie osobných údajov v tomto zmysle, a preto sa v prejednávanej veci na leteckých dopravcov vzťahuje pôsobnosť článku 13 všeobecného nariadenia o ochrane údajov.
- 59 Vzhľadom na už uvedenú závažnú povahu zásahov do základných práv vyplývajúcich zo spracovania údajov PNR sa v súvislosti s informačnými povinnosťami podľa vnútroštátneho súdu musia uplatniť prísne kritériá.
- 60 Vnútroštátny súd sa domnieva, že leteckí dopravcovia sú povinní informovať dotknutú osobu v súlade s článkami 13 a 14 všeobecného nariadenia o ochrane údajov, v opačnom prípade by vznikla medzera nezlučiteľná s článkami 7 a 8 Charty. Mohlo by byť teda potrebné, aby leteckí dopravcovia výslovne informovali cestujúcich v leteckej doprave o všetkých údajoch PNR, ktoré získavajú, o ich zamýšľanom prenose na útvary PIU členských štátov, o ďalšom spracovaní údajov týmito orgánmi vrátane päťročnej doby uchovávania, ako aj o ich konkrétnych právach, ktoré sú dotknuté. Bez takýchto informácií by totiž dotknutí cestujúci v leteckej doprave nemali takmer nijakú možnosť uplatniť si svoje práva dotknutých osôb. Takú právnu úpravu však smernica 2016/681 neobsahuje.
- 61 Súdny dvor už vo svojom stanovisku týkajúcom sa dohody medzi EÚ a Kanadou uviedol, že na zabezpečenie rešpektovania týchto práv je potrebné, aby cestujúci v leteckej doprave boli informovaní o prenose ich údajov PNR do Kanady a o využívaní týchto údajov od okamihu, keď týmto sprístupnením nebude možné ohroziť prebiehajúce vyšetrovania vedené štátnymi orgánmi, ktorých sa týka zamýšľaná dohoda. Takáto informácia sa totiž zdá byť skutočne nevyhnutná na to, aby cestujúci v leteckej doprave mohli uplatniť svoje právo žiadať o prístup k údajom PNR, ktoré sa ich týkajú, a prípadne o ich opravu, ako aj podať v súlade s článkom 47 prvým odsekom Charty účinný prostriedok nápravy pred súdom (stanovisko 1/15 z 26. júla 2017, EU:C:2017:592, bod 220).
- 62 Ako príklad nedostatočnej informácie poskytovanej cestujúcim v leteckej doprave leteckým dopravcom sa uvádzajú usmernenia leteckej spoločnosti využitej žalobcom. Informácie uvádzané Lufthansa AG na jej internetovej stránke (<https://www.lufthansa.com/xx/de/informationen-zum-datenschutz>, naposledy navštívené 11. mája 2020) znejú:

„Kto je zodpovedný?“

Nemecká Lufthansa ... Vás v nasledujúcom texte informuje o spracovaní Vašich osobných údajov ...

...

Na koho sa môžem obrátiť?

V prípade otázok ... týkajúcich sa ochrany údajov ... kontaktujte nami poverenú osobu pre ochranu údajov:

...

Na základe akých ... povinností spracúvame Vaše údaje?

Údaje o cestujúcich v leteckej doprave spracúvame v súlade so zákonnými povinnosťami vyplývajúcimi z článku. 6 ods. 1 prvá veta písm. c) VŠEOBECNÉHO NARIADENIA O OCHRANE ÚDAJOV:

V rozsahu našej zákonnej povinnosti spracúvame Vaše osobné údaje ... s cieľom splniť bezpečnostné zákonné požiadavky ...

Prenos údajov imigračným orgánom:

- *Na základe dohody o údajoch cestujúcich v leteckej doprave medzi EÚ a USA resp. Kanadou*
- *Na základe zákona o údajoch cestujúcich v leteckej doprave v Nemecku*
- *API* (Advance Passenger Information) prenos údajov v rozsahu, v akom existuje naša povinnosť poskytnúť súčinnosť v rámci výkonu kontroly v medzinárodnej preprave*

**Údaje v časti pasu alebo dokladu totožnosti čitateľnej prostredníctvom automatizovaných systémov*

Ďalšie informácie Vám poskytnú príslušné orgány.

...

Kto získa prístup k Vaším údajom?

... Vaše údaje [môžu] byť poskytnuté nižšie uvedeným kategóriám príjemcov:

...

štátne inštitúcie a orgány, napr. na základe ustanovení o vstupe alebo v rámci výkonu činnosti policajných orgánov a vyšetrovania.

Pritom môže nastať situácia, že osobné údaje sa prenesú do tretích krajín alebo medzinárodným organizáciám. Na účely Vašej ochrany a ochrany

Vašich osobných údajov sa v prípade takéhoto prenosu údajov a v súlade so zákonnými požiadavkami uplatnia vhodné záruky.

Ak sa takýto prenos neuskutoční na základe zákona alebo sa údaje prenású do krajiny, ktorá nebola predmetom rozhodnutia Komisie EÚ o primeranosti, používame obvyklé zmluvné doložky uplatňované v rámci EÚ.

Aké sú Vaše práva na ochranu údajov?

Pre spoločnosť Lufthansa je osobitne dôležité, aby postupy spracovania boli spravodlivé a transparentné. Preto považujeme za podstatné, aby dotknuté osoby mohli okrem práva podať opravný prostriedok v prípade splnenia príslušných zákonných podmienok, využívať tieto práva:

Právo na informácie, článok 15 všeobecného nariadenia o ochrane údajov

Právo na opravu, článok 16 všeobecného nariadenia o ochrane údajov

Právo na výmaz („Právo na zabudnutie“), článok 17 všeobecného nariadenia o ochrane údajov

Právo na obmedzenie spracovania, článok 18 všeobecného nariadenia o ochrane údajov

Právo na prenosnosť údajov, článok 20 všeobecného nariadenia o ochrane údajov

Právo podať opravný prostriedok, článok 21 všeobecného nariadenia o ochrane údajov

... “

- 63 Tieto informácie je možné považovať za nedostatočné a zavádzajúce. V tomto ohľade je najmä údaj, že v prípade údajov API je dotknutá len časť pasu alebo dokladu totožnosti, ktorú možno načítať prostredníctvom automatizovaných systémov, zjavne neúplná. Podľa prílohy I bodu 18 smernice 2016/681 sa totiž prenášajú údaje API okrem iného vrátane údajov o leteckej spoločnosti, čísle letu, dátumu odletu, dátumu priletu, miesta priletu, času odletu a času priletu, teda v žiadnom prípade nejde len o časti dokladov totožnosti, ktoré možno načítať prostredníctvom automatizovaných systémov. Okrem toho v žiadnom ustanovení sa neodkazuje na smernicu 2016/681, ale výlučne na FlugDaG. Navyše chýba aj akýkoľvek odkaz na obsah smernice 2016/681 alebo FlugDaG. Pre dotknuté osoby teda v štádiu pred rezerváciou letu nie je jasné, ktorý orgán je útvárom PIU dotknutého členského štátu a akým spôsobom ho možno kontaktovať, akým spôsobom sa budú na tomto útvare spracúvať údaje PNR a ako dlho môžu tieto útvary uchovávať ich údaje. V tomto ohľade sa zdá, že ani informácie, ktoré Lufthansa AG poskytuje cestujúcim v leteckej doprave nespĺňajú požiadavky

stanovené v článku 13 všeobecného nariadenia o ochrane údajov, nespomínajúc ďalšie osoby, ktoré sa taktiež majú nahlásiť.

PRACOVNÝ DOKUMENT